

ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ ДІЯНЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ РИБАЛЬСТВА

FEATURE OF QUALIFICATION OF VIOLATIONS OF FISHING RULES

Мойсак С.М.,
к.ю.н., адвокат

Стаття присвячена висвітленню питання порушення правил рибальства в Україні. Важливість дослідження цієї проблеми обумовлена проблематикою вірної кваліфікації діянь в сфері порушення правил рибальства. Дана стаття розглядає об'єктивну сторону адміністративного правопорушення, його кваліфікуючі ознаки. Проаналізовано доцільність використання бланкетних диспозицій у статтях, що визначають порушення правил рибальства, за які настає адміністративна відповідальність. Досліджено таку складову об'єктивної сторони, як шкода та особливість її визначення в разі кваліфікації злочину як незаконного зайняття рибним промыслом. Зроблено висновок про необхідність проведення екологічної експертизи з метою встановлення розміру шкоди в разі виникнення суперечностей щодо кваліфікації діянь як адміністративного правопорушення або злочину.

Ключові слова: адміністративне правопорушення, правила рибальства, кваліфікація, бланкетна диспозиція, склади адміністративних правопорушень у сфері рибальства та охорони рибних запасів, об'єктивна сторона злочину, незаконне зайняття рибним промыслом.

Статья раскрывает вопросы нарушения правил вылова рыбы в Украине. Актуальность данного исследования связана с правильной квалификацией деяний в сфере нарушения правил рыболовства. Проанализированы квалифицирующие признаки объективной стороны, связанные с правонарушением в сфере рыбной ловли. Исследованы особенности применения бланкетных диспозиций при квалификации противоправных деяний в сфере незаконного рыболовства. Раскрыт квалифицирующий признак в виде причиненного вреда, который позволяет разграничить административное правонарушение от преступления. Особенностью правильной квалификации преступления является своевременное проведение экологической экспертизы.

Ключевые слова: административное правонарушение, правила рыбной ловли, квалификация, бланкетная диспозиция, составы административных правонарушений в сфере рыбной ловли и охраны рыбных запасов, объективная сторона преступления, незаконное занятие рыбным промыслом.

The article reveals the topic of violations of the rules for catching fish in Ukraine. This topic is relevant. These studies make it possible to correctly qualify the actions in the sphere of violations of the rules of fishing. Outlined the positive and negative aspects of the legislative technique using blanket disposition.

Qualifying signs of the objective side of an administrative offense for illegal fishing have been analyzed.

The article analyzes different compositions of an administrative offense in the sphere of illegal fishing. The author concluded that a gross violation of the rules for catching fish is associated with the use of special accessories for fishing, which are prohibited by the state in amateur and sport fishing.

The qualifying trait in the form of the caused harm is studied. The article of the criminal law contains a requirement of causing significant harm. It is necessary to recognize any violation of the rules of fishing as an administrative offense.

An unlawful act is recognized as a criminal offense if a significant breach is infringed by fishing rules. Judicial practice does not have a one-track approach in the qualification of acts that violate the rules of fishing. The reason for the different application of administrative and criminal norms is the valuation concept of significant harm.

To eliminate the different application of administrative and criminal norms, it is necessary to conduct an environmental assessment and determine the extent of the harm caused.

The establishment of the amount of damage will make it possible to correctly qualify an administrative offense or a criminal offense.

Key words: administrative offense, rules of fishing, qualification, blanket disposition, objective side of an administrative offense, violations in the field of fisheries regulations and protection of fish stocks, illegal fishing.

Сьогодні показники чисельності популяцій живих ресурсів у водоймах річок України свідчать про складну ситуацію у відновленні іхтіофауни України. Головним чинником, це обумовлено: активним втручанням людини в розвиток іхтіофауни шляхом збільшення вилову риби; відсутністю належного контролю за видачею квот та ліцензій; неналежним виконанням програм з відновлення популяцій риби. Проте серед названих чинників одним із небезпечніших необхідно вважати порушення правил вилову риби. З урахуванням важливості регулювання відносин вилову риби та дотримання встановлених правил держава розробила комплекс заходів, які б гарантували належну реалізацію прийнятих правових норм у зазначеній сфері. Провідним чинником, який би забезпечував дотримання правових норм, необхідно вважати адміністративну відповідальність. Проте її ефективність залежить від багатьох факторів, серед яких визначальне місце посідає чіткість та зрозумілість прийнятих правоохоронних норм. Крім цього, для ефективного застосування міри відповідальності за скоєне протиправне діяння важливо не тільки своєчасно виявити правопорушення, але й вірно його кваліфікувати, відокремити його від схожих діянь, що передбачають кримінальну відповідальність.

Адміністративному правопорушенню та відповідальності як засобу забезпечення та захисту певних охоронюваних об'єктів присвячували свою увагу низка науковців,

як-от: Авер'янов В.Б., Бандурка О.М., Битяк Ю.П., Голосніченко І.П., Додін Є.В., Колпаков В.К., Комзюк А.Г., Салманова О.Ю. та ін.

Незважаючи на досить тривале та щільне дослідження цього питання, ще залишилися не розв'язаними в повній мірі аспекти кваліфікації окремих діянь та співвідношення адміністративного правопорушення із кримінальним у сфері порушення законодавства щодо вилову риби.

Метою даної статті є визначення ключових моментів щодо встановлення необхідних кваліфікуючих ознак, щодо правильної кваліфікації діянь за порушення правил вилову риби в адміністративному праві, розмежування схожих діянь, які закріплені у Кримінальному кодексі України та вирішення проблемних ситуацій у правозастосовній діяльності під час притягнення винних до відповідальності.

Досліджуючи статті, що передбачають відповідальність за незаконний вилов риби, нам необхідно визначитися із самим описом дій, які заборонені та зафіксовані у відповідних правових нормах.

Так, у ч. 3 статті 85 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) міститься положення про порушення правил рибальства, а у ч. 4 статті 85 КУпАП – грубе порушення правил рибальства (рибальство із застосуванням вогнепальної зброї, електроструму, вибухових або отруйних речовин, інших заборонених

знарядь лову, промислових знарядь лову особами, які не мають дозволу на промисел, вилов водних живих ресурсів у розмірах, що перевищують установлені ліміти або встановлену правилами любительського і спортивного рибальства добову норму вилову).

У той же час необхідно звернути увагу і на положення статті 249 Кримінального кодексу України, яка містить опис протиправних дій такого змісту, у ч. 1 – незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом, якщо воно заподіяло істотну шкоду та у ч. 2 – ті самі діяння, якщо вони вчинені із застосуванням вибухових, отруйних речовин, електроструму або іншим способом масового знищення риби, звірів чи інших видів тваринного світу або особою, раніше судимою за злочин, передбачений цією статтею.

Важливість розгляду співвідношення протиправних діянь, що закріплені у КУпАП та Кримінальному кодексі України, обумовлено схожістю охоронюваних об'єктів та описом протиправних діянь, за які настає відповідальність, а також визначальним положенням ч. 2 ст. 9 КУпАП, що адміністративна відповідальність за правопорушення, передбачені цим Кодексом, настає, якщо ці порушення за своїм характером не тягнуть за собою кримінальної відповідальності відповідно до закону [1].

Для правильної кваліфікації протиправної дії нам необхідно визначитися з особливостями такого елементу складу правопорушення, як об'єктивна сторона.

Під об'єктивною стороною розуміють сукупність зовнішніх ознак проступку, які визначають акт зовнішньої поведінки правопорушника. Це система передбачених нормою адміністративного права ознак, які характеризують зовнішній бік правопорушення [2]. Схоже визначення ми знаходимо у підручнику «Адміністративне право України» під редакцією академіка Ківалова С.В., в якому визначено, що об'єктивна сторона являє собою систему передбачених нормами адміністративного права ознак, які характеризують зовнішню сторону адміністративного проступку. Обов'язковими ознаками об'єктивної сторони виступають: протиправне діяння (дія чи бездіяльність), протиправний результат, причинний зв'язок між діянням та наслідками – для проступків із матеріальним складом; протиправне діяння (дія чи бездіяльність) – для проступків із формальним складом [3, с. 219 - 220].

Отже, з урахуванням наведених визначень проаналізуємо ознаки, які характеризують незаконні діяння у сфері вилову риби.

У частині 3 статті 85 КУпАП міститься положення про порушення правил рибальства без опису конкретних діянь, які б визначали кваліфікуючі ознаки цього проступку. Подібні норми в юридичній науці отримали назву бланкетних диспозицій [4, с. 47–55].

Бланкетними нормами науковець О.Ф. Скакун називає ті, в яких є відсилання не до якоїсь статті даного закону, а до іншого нормативного акта (вищої чи нижчої юридичної сили) або до міжнародного акта, який ратифікований парламентом. Така стаття є «бланком», що заповнюється приписом конкретного закону чи іншого джерела (форми) права [5].

Таким чином, щоб визначитися із протиправними діяннями, які можуть бути кваліфікованими як порушення правил рибальства, необхідно дослідити відповідні правові норми, що закріплені в таких правових актах: Законі України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» від 08.07.2011 р. [6], Наказі Державного комітету рибного господарства України від 15.02.1999 р. № 19 «Про затвердження Правил любительського і спортивного рибальства та Інструкції про порядок обчислення та внесення платежів за спеціальне використання водних живих ресурсів при здійсненні любительського і спортивного рибальства» [7] та Наказі Державного комітету рибного господарства України від

18.03.1999 р. № 33 «Про затвердження Правил промислового рибальства в рибогосподарських водних об'єктах України» [8].

Щодо негативного використання непрямих бланкетних норм погоджуємось із висновком, якого дійшли дослідники Фальковський А.О. та Заїкін А.С. Ними зазначається, що непряма (неявна) бланкетна диспозиція змушує правозастосовника проводити самостійний пошук необхідної норми в іншому нормативно-правовому акті для встановлення кваліфікації адміністративного правопорушення. Виникнення незручностей з цього приводу є негативним явищем, проте наш законодавець не може відмовитись від таких норм, оскільки неможливо включити в диспозицію норми відсилання до всіх необхідних, конкретно визначених підзаконних нормативно-правових актів з огляду на їх мінливість. Таким чином, за допомогою бланкетних норм забезпечується стабільність адміністративно-правового закону та усувається необхідність його надмірної конкретизації, казуальності, що є недоцільним з точки зору сучасної юридичної техніки та практичної діяльності [9, с. 122]. Додамо з цього приводу лише те, що бланкетні диспозиції з посиланням на підзаконні правові акти необхідно вважати недоліком у правозастосовній діяльності, що впливає на дотримання принципу законності з точки зору конституційного положення про те, що виключно законами можуть визначатися діяння, які є адміністративними правопорушеннями.

Продовжуючи досліджувати кваліфікацію протиправних діянь, передбачених ч. 3 та 4 ст. 85 КУпАП, необхідно з'ясувати, що собою являють «правила рибальства».

У статті 1 Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» від 08.07.2011 р. наводиться термін «правила рибальства» – це нормативно-правові акти, які у визначеному районі дії встановлюють умови, способи добування, допустимі до вилучення розміри водних біоресурсів, вимоги щодо їх охорони, а також можуть визначати кількість, типи, розміри, технічні характеристики суден флоту рибної промисловості та знарядь вилову, умови користування рибогосподарськими водними об'єктами та навантаження на них.

Виходячи із сутності загального терміна «правила рибальства», необхідно вести мову про порушення правил любительського і спортивного рибальства та промислового рибальства.

Наказ Державного комітету рибного господарства України від 15.02.1999 р. № 19 закріплює наступні терміни – «любительське і спортивне рибальство» – це вилов риби, добування водних безхребетних у спеціально визначених для цього водоймах (їх ділянках) з метою особистого споживання (за умови дотримання встановлених правил рибальства та водокористування); «промислове рибальство» – вид спеціального використання водних живих ресурсів, які перебувають у стані природної волі, шляхом їх вилучення (вилову, добування, збирання) із природного середовища з метою задоволення потреб населення і народного господарства.

Враховуючи наведене, можна дійти висновку, що ч. 3 ст. 85 КУпАП вказує на порушення як правил любительського і спортивного рибальства, так і промислового рибальства. Відповідні обмеження та заборони любительського і спортивного рибальства закріплено у Наказі Державного комітету рибного господарства України від 15.02.1999 р. № 19 «Про затвердження Правил любительського і спортивного рибальства та Інструкції про порядок обчислення та внесення платежів за спеціальне використання водних живих ресурсів при здійсненні любительського і спортивного рибальства». У свою чергу, правила промислового рибальства закріплюються як у Законі України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» від 08.07.2011 р., так

і в інших правових актах – Наказі Державного комітету рибного господарства України від 18.03.1999 р. № 33 «Про затвердження Правил промислового рибальства в рибогосподарських водних об'єктах України».

Важливо звернути увагу і на ч. 4 статті 85 КУпАП, яка закріплює також опис протиправних діянь, що порушують правила рибальства, але визначає, що кваліфікація протиправного діяння за цією частиною відбувається у тому випадку, коли грубо порушуються правила рибальства. Під грубим порушенням правил рибальства законодавець передбачив такі кваліфікуючі ознаки: рибальство із застосуванням вогнепальної зброї, електроструму, вибухових або отруйних речовин, інших заборонених знарядь лову, промислових знарядь лову особами, які не мають дозволу на промисел, вилов водних живих ресурсів у розмірах, що перевищують встановлені ліміти або встановлену правилами любительського і спортивного рибальства добову норму вилову.

Незважаючи на відносно визначений перелік кваліфікуючих діянь, закріплених у ч. 4 ст. 85 КУпАП, на практиці виникають певні непорозуміння щодо правильної кваліфікації. Так, Світловодський міський районний суд Кіровоградської обл., розглянувши матеріали, які надійшли від Державної екологічної інспекції в Кіровоградській області про притягнення до адміністративної відповідальності за ч. 4 ст. 85 КУпАП, встановила, що згідно з протоколом № 170299 вбачається, що о 21:45 год., 31 березня 2017 року громадянин ОСОБА_2 здійснив промисловий вилов забороненим знаряддям лову живих біоресурсів за допомогою сіток ставних з діаметром вічок 36х75, довжиною 70 м., які заборонені Режимом промислового рибальства 2017 року у Дніпровських каскадах, зокрема в Кременчуцькому водосховищі, чим порушив правила промислового лову.

В судовому засіданні не було встановлено, що ОСОБА_2 грубо порушив правила рибальства, а тому суд кваліфікував його дії за ч. 3 ст. 85 КУпАП [10].

Аналізуючи зазначену постанову суду, можемо побачити, що спір виник навколо грубого порушення правил рибальства, а саме – щодо знаряддя вилову риби (сітки). Виникає питання: чи буде її використання відноситися до заборонених знарядь лову порівняно з вибуховими, отруйними речовинами тощо, визначених у протоколі.

Законодавець у цій правовій конструкції за рахунок поняття «інший» надав правозастосовному суб'єкту право розширеного тлумачення «грубого порушення правил рибальства», що під час вирішення питання про винуватість особи є не зовсім виправданим, тому що дозволяє органу (суб'єкту), який розглядає адміністративний протокол на свій розсуд, визначати інші заборонені знаряддя вилову, що не знайшли свого висвітлення у диспозиції ч. 4 ст. 85 КУпАП, тим самим погіршуючи стан особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, порівняно із ч. 3 ст. 85 КУпАП.

Про негативне ставлення до терміну «інші», який використовується в КУпАП, зазначили дослідники Самбор М.А. та Самбор А.М., які висловилися таким чином: «тлумачення слів на кшталт «інші», «подібні» дозволяє суб'єктам, уповноваженим розглядати справи про адміністративні правопорушення, кваліфікувати будь-які дії як адміністративне правопорушення, виходячи із власного розсуду. Відтак, це не сприяє правовій визначеності заборонних норм, а навпаки – сприяє свавілля уповноважених органів. При цьому відстояти особі свої права практично неможливо, оскільки норма закону, стверджуючи про нібито абсолютну визначеність складів адміністративних правопорушень, дозволяє особам, уповноваженим складати протоколи про адміністративні правопорушення та розглядати справи про адміністративні правопорушення, додатково сприймати дії особи як адміністративне правопорушення, яке не знайшло об'єктивного формулювання у нормі позитивного права» [11, с. 158].

Повертаючись до спірного моменту, тобто питання – чи відноситься вилов риби сіткою до грубого порушення правил рибальства, варто звернути увагу на різновиди вилову риби. Так, якщо мова йде про промисловий вилов риби, то відповідно до п. 13.1 – 13.4 Наказу Державного комітету рибного господарства України від 18.03.1999 р. № 33 «Про затвердження Правил промислового рибальства в рибогосподарських водних об'єктах України» заборонено застосовувати електроловильні пристрої, колочі знаряддя лову, частикові трали, тюлькові неводи і волокуші у всіх водних об'єктах протягом усього року; частикові закидні неводи і волокуші у водосховищах Дніпра та Сіверського Донця – з кінця весняної заборони до 20 вересня; Сітки з вічком 52-68 мм у дніпровських водосховищах, в усіх інших водних об'єктах – сітки з вічком 42-68 мм; Сітки довжиною більше 35 метрів у малих річках та інших водних об'єктах площею до 5000 га і більше 70 метрів – у водних об'єктах, площа яких перевищує 5000 га. Отже, під час промислового вилову риби використання сіток без урахування вищенаведених обмежень не може бути визнано грубим порушенням правил рибальства, проте під час любительського або спортивного вилову риби з урахуванням заборони, визначеної у п. 3.15 Наказу Державного комітету рибного господарства України від 15.02.1999 р. № 19 «Про затвердження Правил любительського і спортивного рибальства та Інструкції про порядок обчислення та внесення платежів за спеціальне використання водних живих ресурсів при здійсненні любительського і спортивного рибальства», де зазначено, що забороняється лов водних живих ресурсів із застосуванням вибухових і отруйних речовин, електроструму, колочих знарядь лову, вогнепальної та пневматичної зброї (за винятком гарпунних рушниць для підводного полювання), промислових та інших знарядь лову, виготовлених із сіткоснастевих чи інших матеріалів усіх видів і найменувань, а також способом багріння, спорудження гаток, запруд та спускання води з рибогосподарських водойм, – необхідно вважати, як грубе порушення правил рибальства в контексті ч. 4 ст. 85 КУпАП.

Іншим проблемним моментом в разі кваліфікації діянь, визначених у ч. 3 та ч. 4 ст. 85 КУпАП, є їх співвідношення з ч. 1 ст. 249 Кримінального кодексу України «Незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним промислом» та, відповідно, розмежувати визначений злочин із схожим протиправним діянням, закріпленим у КУпАП.

Наведемо декілька прикладів розгляду національними судами справ за порушення правил вилову риби.

Так, вироком Великолепетиського районного суду Херсонської області було затверджено угоду про визнання винуватості та визнано ОСОБА_1 винною у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 249 КК України. Підставою для застосування кримінальної відповідальності до ОСОБА_1 став без передбаченого законом дозволу, у період державної заборони вилову водних біоресурсів з використанням заборонених промислових засобів лову, а саме ліскової сітки, вилов рибу виду: «плітка» – 1 шт., «лящ» у кількості 8 шт., «карась сріблястий» у кількості 4 шт., чим грубо порушив вимоги п.п. 3.15, 4.13 та 4.14.1 [12].

В іншій справі, Новгород-Сіверський районний суд Чернігівської області, розглядаючи протиправні діяння ОСОБИ_2, встановив, що останній «<... > здійснював лов риби забороненим знаряддям лову – сітками зяберними. При цьому виловив риби цінних видів: плітка – 15 шт., окунь – 5 шт.» та, як наслідок, постановив визнати винним ОСОБА_2 у скоєнні правопорушення, передбаченого ст. 85 ч. 4 КУпАП.

Відмінність першого описаного діяння від другого полягає, головним чином, у тому, що в разі кваліфікації діяння за ч. 1 ст. 249 КК України суд виходив з того, що

кваліфікуючою ознакою для визнання винною ОСОБА-1 у вчиненні кримінального правопорушення став вилов риби у період державної заборони під час нересту, що і призвело до заподіяння істотної шкоди. Сама стаття 249 КК України не містить вказівки на те, що необхідно розуміти під істотною шкодою. З цього приводу можна взяти до уваги абз. 4 п. 12 Постанови Пленуму ВСУ від 10.12.2004 року № 17 «Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля» [13], де роз'яснюється, що на те, що шкода є істотною, можуть вказувати, зокрема, такі дані: знищення нерестовищ риби; вилов риби в період нересту, нечисленних її видів або тих, у відтворенні яких є труднощі; добування великої кількості риби, водних тварин чи рослин або риби чи тварин, вилов яких заборонено тощо. Якщо внаслідок вчинених дій істотна шкода не настала, винна особа за наявності до того підстав може нести відповідальність за ч. 3 або ч. 4 ст. 85 КпАП.

Наведений перелік обставин, що вказує на істотну шкоду, не може тлумачитись однозначно. Наприклад, істотна шкода не настає лише в тому випадку, якщо вилов риби було здійснено в період нересту, необхідною умовою у цьому випадку має бути також вилов нечисленних видів риби або тих, у відтворенні яких є труднощі. Це стоїть і оціночного терміну добування «великої кількості риби» тощо.

Виходом з цієї ситуації на сьогодні, коли законодавець не визначив розмір істотної шкоди, як в інших статтях, наприклад ч. 1 ст. 248 КК України «Незаконне полювання», де міститься примітка, що істотною шкодою в цій статті, якщо вона полягає у заподіянні матеріальних збитків, вважається така шкода, яка у двісті п'ятдесят і більше разів перевищує неоподаткований мінімум доходів громадян, є призначення експертизи для визначення розміру заподіяної шкоди.

Так, Апеляційний суд Дніпропетровської області, розглядаючи апеляційні скарги обвинувачених на вирок Нікопольського міського районного суду щодо порушення норм матеріального права та невірному визначенні кваліфікуючої ознаки діяння, передбаченого ч. 1 ст. 249 КК України, істотної шкоди, дійшов висновку про часткове задоволення вимог апеляційної скарги, скасував вирок Нікопольського міськрайсуду та призначив новий судовий розгляд у суді першої інстанції. Постановляючи ухвалу, апеляційний суд Дніпропетровської області виходив з того, що відповідальність за злочин, передбачений ч. 1 ст. 249 КК України, настає лише за умови, що діями винної особи заподіяно істотну шкоду.

Апеляційний суд зазначив, що, постановляючи вирок, суд першої інстанції не застосував вимогу п. 6 ч. 2 ст. 242 КПК України, де передбачено, що для визначення розміру шкоди довіллю, заподіяної кримінальним правопору-

шенням, слідчий або прокурор зобов'язаний звернутися до експерта для проведення експертизи [14].

Таким чином, керуючись Постановою КМУ від 21.11.2011 р. № 1209 «Про затвердження такс для обчислення розміру відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок незаконного добування (збирання) або знищення цінних видів водних біоресурсів», можна встановити вартість вилоненої риби, але не можливо визначити, чи заподіяно протиправним діянням істотну шкоду [15].

Про важливість та необхідність визначення розміру шкоди, яка впливає на кваліфікацію протиправного діяння, зазначила і дослідник Салманова О.Ю., яка звернула увагу на те, що шкідливі наслідки протиправного діяння можуть настати відразу або виявитися через деякий час [16, с. 296]. Проте не зважаючи на це, їх визначення має істотне значення для вірної кваліфікації діяння.

Отже, з урахуванням всього наведеного, можна дійти наступних **висновків**:

1. Законодавцю необхідно вдосконалити об'єктивну сторону ч. 3 та ч. 4 ст. 85 КУпАП шляхом посилання на конкретні правові акти, які мають бути затвердженими законодавчим органом влади;

2. У ч. 3 та ч. 4 ст. 85 КУпАП внести зміни та конкретизувати – «порушення правил любительського і спортивного рибальства та промислового рибальства»;

3. У ч. 4 статті 85 КУпАП доповнити норму наступним чином: «<...> інших заборонених знарядь лову для любительського і спортивного рибальства та промислового рибальства». Такий опис діяння дозволить розмежувати знаряддя вилову в залежності від виду рибальства. Так, під час промислового рибальства не всі сітки заборонені, а лише ті, які перевищують закріплені правилами вимоги, у той же час, любительське та спортивне рибальство, в цілому, забороняє використання таких знарядь. Варто доповнити цю частину і такими заборонами, що характеризували би «грубе порушення» – це рибальство в заборонений час; рибальство в забороненому місці;

4. Для поліпшення розмежування кримінального правопорушення від адміністративного проступку вважаємо все ж таки доцільним визначити у примітці до ст. 249 КК України розмір «істотної шкоди», внаслідок заподіяння якої діяння правильно кваліфікувати за ознаками ч. 1 ст. 249 КК України. У той же час правозастосовним суб'єктам, які розглядають відповідні справи, в обов'язковому порядку необхідно призначати проведення судово-екологічної експертизи для визначення розміру завданої шкоди через порушення правил вилову риби;

5. Конкретизувати положення ч. 1 ст. 249 КК України щодо незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом, любительським або спортивним рибальством, якщо цими діяннями заподіяно істотну шкоду.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.
2. Адміністративне право України : [підручник] / за заг. ред. д.ю.н. проф. Коломєць Т.О. – Київ : «Істина», 2008. – 457 с.
3. Адміністративне право України : [підручник] / за заг. ред. С.В. Ківалова. – О. : Юрид. л-ра, 2003. – С. 219–220.
4. Панов М. Кваліфікація злочинів при бланкетній диспозиції закону про кримінальну відповідальність / М. Панов, Н. Квасневская // Право України. – 2010. – № 9. – С. 47–55.
5. Скакун О.Ф. Теория государства и права : [учебник] / Скакун О.Ф. – Х. : Консум; Университет внутренних дел, 2000. – 704 с.
6. Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів від 08.07.2011 р. : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3677-17>.
7. Про затвердження Правил любительського і спортивного рибальства та інструкції про порядок обчислення та внесення платежів за спеціальне використання водних живих ресурсів при здійсненні любительського і спортивного рибальства : Наказ Державного комітету рибного господарства від 15.02.1999 р. № 19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0269-99>.
8. Про затвердження Правил промислового рибальства в рибогосподарських водних об'єктах України : Наказ Державного комітету рибного господарства від 18.03.1999 р. № 33 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0326-99>.
9. Фальковський А.О. Кваліфікація адміністративних правопорушень при бланкетній і відсильній диспозиції / А.О. Фальковський, А.С. Заїкін // Митна справа. – 2014. – № 2 (92). – Ч. 2. – Книга 2. – С. 118–123.
10. Постанова Світловодського міськрайонного суду Кіровоградської області від 04.05.2017 року по справі № 401/1042/17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reyestr.court.gov.ua/Review/66363263>.

11. Самбор М.А. Інші та подібні дії як елемент складу адміністративного правопорушення та його вплив на кваліфікацію діяння як адміністративного проступку / М. Самбор, А. Самбор // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – № 3. – 2014. – С. 143–160.

12. Вирок Великопетиського районного суду Херсонської області від 11.06.2013 р. по справі № 649/483/13-к [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/32139729>.

13. Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довілля : Постанова Пленуму ВСУ від 10.12.2004 р. № 17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0017700-04>.

14. Ухвала Апеляційного суду Дніпропетровської області від 26.06.2015 р. справа № 182/1309/14-к [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/46204736>.

15. Про затвердження такс для обчислення розміру відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок незаконного добування (збирання) або знищення цінних видів водних біоресурсів : Постанова КМУ від 21.11.2011р. № 1209 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1209-2011-p>.

16. Салманова О.Ю. Особливості складів адміністративних правопорушень у сфері правил рибальства та охорони рибних запасів / О.Ю. Салманова // Митна справа. – 2014. – № 1 (91). – Ч. 2. – Книга 2. – С. 290–297.

УДК 342.951

СУБ'ЄКТИ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ЯК АДМІНІСТРАТИВНІ ПОЗИВАЧІ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

SUBJECTS OF AUTHORITY AS ADMINISTRATIVE PLAINTIFFS IN THE ADMINISTRATIVE PROCESS OF UKRAINE

Петришина М.Д.,

здобувач кафедри адміністративного права

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Статтю присвячено розгляду теоретичних і практичних питань щодо визначення суб'єктів владних повноважень як адміністративних позивачів в адміністративному процесі України. Розглянуто систему й повноваження суб'єктів владних повноважень як адміністративних позивачів. Проаналізовано комплекс наукової літератури щодо повноважень суб'єктів владних повноважень як адміністративних позивачів. Досліджено концептуальні підходи до визначення суб'єктів владних повноважень як адміністративних позивачів в адміністративному процесі. Сформульовано пропозиції щодо оптимізації системи та оновлення статусу суб'єктів владних повноважень як адміністративних позивачів у національному адміністративному процесі.

Ключові слова: суб'єкт владних повноважень, адміністративний позивач, адміністративний процес.

Статья посвящена рассмотрению теоретических и практических вопросов по определению субъектов властных полномочий как административных истцов в административном процессе Украины. Рассмотрены система и полномочия субъектов властных полномочий как административных истцов. Проанализирован комплекс научной литературы относительно полномочий субъектов властных полномочий как административных истцов. Исследованы концептуальные подходы к определению субъектов властных полномочий как административных истцов в административном процессе. Сформулированы предложения по оптимизации системы и обновлению статуса субъектов властных полномочий как административных истцов в национальном административном процессе.

Ключевые слова: субъект властных полномочий, административный истец, административный процесс.

The article is devoted to the consideration of theoretical and practical questions regarding the definition of the subjects of power authorities as administrative plaintiffs in the administrative process of Ukraine. The system and powers of the subjects of power authorities as administrative plaintiffs are considered. The complex of scientific literature concerning the powers of power authorities as administrative plaintiffs has been analyzed. The conceptual approaches to the definition of the subjects of power authorities as administrative plaintiffs in the administrative process are investigated. The proposals on optimization of the system and updating of the status of subjects of power authorities as administrative plaintiffs in the national administrative process are formulated.

Of crucial importance for the correct disclosure of the legal nature of the legal status of the subjects of imperious plenary powers in the administrative process is the unambiguous definition of the content of the concept of "subjects of imperious plenary powers". Since the notion of "subjects of imperious plenary powers" has not received the proper and exhaustive justification by administrative-legal science or national legislation, the corresponding disclosure requires the essence of this concept and the characteristic features of such entities. The argumentation of the content of the concept of "subjects of imperious plenary powers" will avoid confusion in determining a specific plaintiff or defendant.

Uniform for the administrative activity of executive bodies is the joint publication of acts of state administration by the subjects of power.

Subjects of imperious plenary powers in the administrative process are allocated with a certain amount of administrative procedural legal capacity and administrative and procedural capacity, which collectively allows these subjects to acquire and realize the status of the parties, third parties, persons who by law have been granted the right to protect in court the rights, freedoms and interests of other persons. It is essential to open up and substantiate the criteria that would unambiguously determine which of the subjects of the power of attorney-participants in the public-legal dispute should acquire the corresponding procedural status in connection with the violation of the administrative case.

Therefore, in order to finally solve practical problems in determining and formulating the content of the legal status of the authorities in the administrative process, in the long term, scientific searches should be directed precisely at substantiation of the essence of the concept of "subjects of imperious plenary powers" and the peculiarities of the acquisition of such entities by the status the carrier of these powers.

Key words: subjects of imperious plenary powers, administrative plaintiff, administrative process.

Конституційна гарантія судового захисту законних прав і свобод людини й громадянина (ст. ст. 8, 55 Конституції України) отримала подальший розвиток у нормах Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України). Зокрема, у ст. 2 КАС України закріплено, що завданням адміністративного судочинства є захист

прав, свобод та інтересів фізичних і юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень із боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, інших суб'єктів під час здійснення ними владних управлінських функцій на основі законодавства, у тому числі на виконання делегованих повноважень.